

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 43Cob/227/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713212476
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 08. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Kmeťová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:6713212476.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v právnej veci žalobcu CD Consulting, s.r.o., K červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha 3, Česká republika, IČO: 264 29 705, právne zast. Fridrich Paľko, s.r.o., Grösslingova 4, 811 09 Bratislava., IČO: 36 864 421, proti žalovanému Q. Q., nar. XX.XX.XXXX, K.. W. XXXX/X, G., občan SR, v konaní o zaplatenie zmenkovej sumy 1.006,57 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 16C/150/2013-77 zo dňa 16. januára 2014, v senáte jednohlasne takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Zvolen č. k. 16C/150/2013-77 zo dňa 16. januára 2014
z r u š u j e a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom návrh žalobcu zamietol a rozhodol, že žalovanému náhradu trov konania nepriznáva.

Žalobou zo dňa 28.03.2013 si žalobca uplatnil voči žalovanému právo na zaplatenie zmenkovej sumy vo výške 1.006,57 Eur, zmenkového úroku 0,25% denne zo sumy 1.006,57 Eur od 21. 01. 2010 do zaplatenia a 6% ročného úroku zo sumy 1.006,57 Eur od 18.05.2010 do zaplatenia a zmenkovú odmenu vo výške 1,3% zmenkovej sumy, t. j. 3,36 Eur. Žalobca uviedol, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 05.06.2009. Návrh bol žalobcom podaný na vzorovom tlačive „A“ ako návrh na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia 861/2007/ES, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, k návrhu pripojil originál zmenky, výpis z Obchodného registra na žalobcu, plnomocenstvo pre právneho zástupcu, súčasne tiež uviedol, že nechce, aby sa vo veci nariadilo pojednávanie.

Vykonaným dokazovaním súd zistil, že žalobcom predložená zmenka bola vystavená vo Zvolene dňa 05. 06. 2009 s textom „zaplatím na túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava zmenkovú sumu a zmenkový úrok 0,25% denne“, keď zmenka bola vystavená s doložkou „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Zmenka obsahuje zmenkovú sumu 1.006,57 Eur, dátum začiatku úročenia 21.01.2010 a je na nej uvedený aj údaj - č. zmluvy: XXXXXXX. Súdu prvého stupňa je z jeho činnosti známe, že pôvodný majiteľ zmenky spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. vykonáva svoju podnikateľskú činnosť na území celej Slovenskej republiky, ako predmet činnosti má aj poskytovanie úverov z vlastných zdrojov, súdu je tiež známe, že táto spoločnosť si svoje nároky uplatňuje aj v exekučných konaniach. Súdu prvého stupňa pripojil spis OS Zvolen sp. zn. 28Er/1014/2010 vo veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava proti žalovanému ako povinnému a vykonal dokazovanie aj listinnými dôkazmi, založenými v tomto spise s odôvodnením, že ich vykonanie bolo nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a následné posúdenie uplatneného nároku. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že dňa 05.06.2009 spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava ako veriteľ a žalovaný ako dlžník uzavreli v písomnej forme Zmluvu o úvere č. XXXXXXX, a to na predtlačenom formulári, súčasťou zmluvy boli aj Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktorých čl. 14 obsahoval dohodu o vyplnení zmenky. Súdu zistil, že v deň podpisu zmluvy o úvere bola vystavená

zmenka, do ktorej s poukazom na čl. 14 VOP nebola vypísaná zmenková suma a dátum úročenia. Súd prvého stupňa vychádzal zo záveru, že zmenka, z ktorej si žalobca uplatňuje nárok v tomto súdnom konaní, má povahu zabezpečovacej zmenky a s poukazom na § 52 ods. 1 Obč. zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia uvedenej zmluvy o úvere vyhodnotil zmluvu o úvere ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere.

Súd prvého stupňa pri hodnotení zistených skutočností poukázal na čl. II, čl. III bod 1, čl. V bod 1 a čl. IX Nariadenia európskeho parlamentu Rady (ES) č. 861/2007 zo dňa 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou, § 52 ods. 1 a 2 a § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka.

Súd prvého stupňa považoval v konaní za nesporné, že dňa 05.06.2009 žalovaný ako dlžník a POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava ako veriteľ uzatvorili v písomnej forme Zmluvu o úvere č. XXXXXXXX v ktorej bolo poskytnutie úveru v sume 500,- Eur, pričom v deň podpisu zmluvy o úvere bola vystavená zmenka, v ktorej s poukazom na čl. 1 VOP, ktoré tvorili zadnú stranu zmluvy, nebola vyplnená zmenková suma a dátum úročenia. Rovnako za nespornú považoval súd prvého stupňa aj skutočnosť, že zmenka, od ktorej si žalobca uplatňuje nárok v tomto konaní má povahu zabezpečovacej zmenky tak, ako to bolo priamo konštatované v čl. 14 VOP poskytnutia úveru. S poukazom na § 52 ods. 1 Obč. zákonníka v znení, účinnom ku dňu uzavretia vyššie uvedenej zmluvy o úvere, okresný súd vyhodnotil uvedenú zmluvu ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere.

Súd prvého stupňa považoval zmluvné dojednanie - dohodu o vyplnení zmenky za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá vyznieva výrazne v neprospech spotrebiteľa a sleduje cieľ obísť právne predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Dohoda o vyplnení zmenky je podľa súdu v rozpore s § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom, a odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Súd prvého stupňa poukázal aj na to, že spotrebiteľské právo v čase uzavretia zmluvy nevylučovalo prijať od dlžníka zmenku, avšak len na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, ktorá úprava bola obsiahnutá v § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, rovnako sa za určitých podmienok pripúšťalo vyplniť zmenkovú sumu veriteľom do zákonom limitovanej výšky istiny a príslušenstva. Dohoda uzavretá v čl. 17 všeobecných zmluvných podmienok však umožňuje vystaviť povinnému zmenku, v ktorej nie je vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy, pričom zmenkovú sumu vyplní veriteľ v rozsahu všetkých jeho peňažných nárokov voči dlžníkovi, ktoré podľa uváženia veriteľa vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Takéto zmluvné dojednanie súd vyhodnotil ako neprijateľné a tým neplatné podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, resp. ako neplatné dojednanie v zmysle § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Uviedol tiež, že uzavretím dohody o vyplnení zmenky veriteľ dostáva do rúk oprávnenie rozhodnúť o tom, že ním požadované plnenie je v súlade so zmluvou, čo je tiež v rozpore s § 53 ods. 4 písm. o) Občianskeho zákonníka.

Súd prvého stupňa vychádzal zo záveru, že zmluvné dojednanie o vyplnení zmenky je neprijateľnou (neplatnou) zmluvnou podmienkou, a preto žalobný návrh zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP, a pretože žalovanému v konaní trovy nevznikli, náhradu trov mu nepriznal.

Proti rozhodnutiu prvostupňového súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrhu žalobcu na uplatnenie pohľadávky vyhovie v celom rozsahu. Žalobca namietal, že konanie pred súdom prvého stupňa má vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalobca v odvolaní tvrdil, že v prejednávanej veci došlo zo strany súdu jeho konaním, ako aj vydaním napadnutého rozhodnutím, k porušeniu práva EÚ, konkrétne čl. 4, 5 a 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 861/2007 z 11.07.2007 („Nariadenie“), ktoré má všeobecnú pôsobnosť a je záväzná vo všetkých svojich častiach a priamo aplikovateľná v Slovenskej republike. Žalobca tvrdil, že súd nemohol nariadiť pojednávanie, pretože na rozhodnutie o nariadení pojednávania neboli podľa žalobcu splnené podmienky, keď pojednávanie možno nariadiť podľa Nariadenia len vo veciach rozporných tvrdení účastníkov konania, kde nebude možné potvrdiť alebo vyvrátiť tvrdenia účastníkov

konania len na základe predložených listinných alebo iných dôkazov. Namietal tiež, že súd prvého stupňa nevydal žiadne rozhodnutie o nariadení pojednávania a nedoručil ho účastníkom konania v súlade s ust. § 45 a nasl. OSP. Pokiaľ súd o nariadení pojednávania platne uznesením nerozhodol, toto sa nemohlo podľa žalobcu uskutočniť a ak sa uskutočnilo, nemôžu byť výsledky použité pre meritórne rozhodnutie súdu, nakoľko právne účinky môžu zakladať len také procesné úkony súdu, ktoré súd vykonal na základe právoplatných rozhodnutí. Postupom súdu bolo podľa žalobcu porušené ust. § 167 a nasl. OSP. Žalobca poukazoval na to, že žalovaný nedoručil súdu žiadnu žalobnú odpoveď v súlade s čl. 5 ods. 3, alebo 6 Nariadenia, súd bol preto povinný postupovať podľa čl. 7 ods. 3 Nariadenia a vydať rozsudok o pohľadávke. Žalobca namietal proti postupu súdu prvého stupňa, ktorý vo veci vykonal dokazovanie, okrem iného oboznámením sa s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca a podľa dostupných informácií ani žalovaný takéto dokazovanie úverovou zmluvou, exekučným spisom, či ďalšími listinnými dôkazmi nenavrhli. Dokazovanie v sporovom konaní je podľa § 120 OSP ovládané prejednacou zásadou, súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Ust. § 120 ods. 1 OSP síce výnimočne umožňuje súdu vykonať aj iné dôkazy, ako tie, ktoré navrhli účastníci konania, v tomto konaní však podľa žalobcu na to dôvod nebol. Súd mohol v danej veci rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Žalobca tvrdil, že súdu ako dôkaz o svojich nárokoch predložil platnú zmenku, ktorou jasne a zrozumiteľne dokázal svoje právo na priznanie zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovaného neboli žiadne námietky, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov, nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Zmenka je vo vzťahu k žalobcovi ako indosatárovi jediným legitimizačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť.

Žalovaný mohol vzniesť námietky voči zmenke na základe čl. 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia, ak tak však neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd samotný podľa žalobcu nie je oprávnený na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 OSP vznášal námietky voči zmenke za žalovanému. Pokiaľ tak súd prvého stupňa robil, ide z jeho strany o porušenie princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti účastníkov konania, ako súčasti práva na spravodlivé súdne konanie. Žalobca tiež tvrdil, že súd z vlastnej iniciatívy bez návrhu žalovanej a bez legitímneho podnetu vykonal na ťarchu žalobcu dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedovoľavala, uplatnenú pohľadávku nerozporovala a svojim konaním ju prakticky uznal. Súd prvého stupňa iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností tak, aby získal dostatočný odklad pre zamietnutie návrhu na uplatnenie pohľadávky. Súd však žiadne dokazovanie nad rámec navrhnutých dôkazov nevykonával v prospech uplatnenej pohľadávky, podľa žalobcu teda neobjektívne podporil žalovaného, ktorý navyše o túto podporu nepreukázal žiadny záujem. Takéto správanie súdu je podľa žalobcu v právnom štáte neprijateľné, predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces, ktoré je garantované v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Žalobca nesúhlasí ani s postupom súdu prvého stupňa v tom, že tento pri vydávaní rozhodnutie vychádzal z podľa neho nesporných skutočností (že žalovaný so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o. uzatvoril zmluvu o úvere, že zmenka ktorá je predmetom konania je zabezpečovacou zmenkou a že žalovaný uzatvoril zmluvu o úvere ako spotrebiteľ), tieto nesporné skutočnosti však neboli tvrdením ani jedného z účastníkov konania. Súd si tieto podľa neho nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol, žalovaný ani žalobca sa k týmto skutočnostiam nikdy nevyjadrili.

Žalobca je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka predložená v konaní je bez väd, ide o platnú zmenku, ktorá je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy. Súd prvého stupňa sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke v zák. č. 191/1950 Zb. vôbec nezaoberal a podľa žalobcu predmet sporu ignoroval. Predmetom konania je podľa žalobcu výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Žalobca v konaní uplatňuje bezpodmienečný záväzok žalovaného, že za zmenku zaplatí, súd však vec posudzoval ako by išlo o bežný zmluvný záväzok, čo je neprípustné.

Žalobca vytýkal súdu prvého stupňa to, že predovšetkým ignoroval ust. § 17 Zmenkového zákona z ktorého vyplýva, že žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený znášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže robiť žalovaný tým menej tak môže činiť sám súd. Za určitých okolností je síce

prípustné uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči žalobcovi, námietka však musí byť vznesená zo strany žalovaného a predovšetkým žalovaný v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu a iniciatívu na seba (proti vôli žalovaného) prevzal súd a suploval tak aktivitu žalovaného. Uvedené námietky majú hmotnoprávny charakter, preto v záujme zachovania rovnosti strán súd nie je oprávnený žalovaného na ne ani upozorniť (§ 5 ods. 1 OSP). Súd podľa žalobcu porušil poučovaciu povinnosť prekročením ust. § 5 ods. 1 OSP, porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní, vedenom podľa Nariadenia vykonaná bez návrhu.

Žalobca poukazoval na úplnú samostatnosť, oddelenosť a nezávislosť zmenkového záväzku, kedy nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa Zákona o spotrebných úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Zmenka uplatnená v tomto konaní má podľa žalobcu všetky zákonom predpísané náležitosti, ide o platnú zmenku a uplatnený nárok žalobcu je tak v celom rozsahu dôvodný. Žalobca v odvolaní tiež poukazoval na rozhodnutia KS v Prešove a KS v Banskej Bystrici vydané skutkovo a právne v zhodných veciach žalobcu, ktoré potvrdzujú žalobcove závery.

Žalovaný sa k odvolaniu, ktoré mu bolo súdom prvého stupňa doručené, nevyjadril.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací prejednal vec podľa ustanovenia §212 ods. 1 a podľa ustanovenia § 214 ods. 2 OSP bez nariadenia pojednávania v senáte a dospel k záver, že odvolanie je podané dôvodne.

Z predloženého spisu odvolací súd zistil okrem iného tiež nasledujúce skutočnosti: Návrhom na uplatnenie pohľadávky, podaným na Okresný súd v Banskej Bystrici dňa 28.03.2013 si žalobca uplatnil svoju pohľadávku voči žalovanej vyplnením vzorového tlačiva A v zmysle čl. 4 bod 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.07.2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (Nariadenie). Žalobca si podľa návrhu uplatňoval zmenkovú sumu vo výške 1.006,57 Eur, zmenkový úrok vo výške 0,25% denne zo sumy 1.006,57 Eur od 21.01.2010 do zaplatenia, 6% ročný úrok zo zmenkovej sumy 1.006,57 Eur od 18.05.2010 do zaplatenia, zmenovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, t.j. 3,36 Eur a náhradu trov konania. Žalobkyňa k návrhu pripojila originál zmenky vystavenej dňa 05.06.2009 na rad spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 9, 811 09 Bratislava, žalovaným ako vystaviteľom. Žalovaný ako vystaviteľ je na zmenke označený menom a priezviskom, adresou, rodným číslom a zmenku vlastnoručne podpísal. Na zmenke je vyplnená zmenková suma 1.006,57 Eur, zmenkový úrok 0,25% denne od 21.01.2010, ďalej údaje „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, ako aj údaj o čísle zmluvy XXXXXXXX. Na rubopise zmenky je uvedený indosament, ktorým pôvodný veriteľ POHOTOVOSTĚ, s.r.o. previedol zmenku na rad žalobcu. Súd prvého stupňa doručil žalovanému tlačivo C v zmysle Nariadenia, rovnopis návrhu, ako aj kópiu zmenky (žalovaný zásielku prevzal do vlastných rúk dňa 27.09.2013). Žalovaný súdu tlačivo C, určené podľa Nariadenia na odpoveď, vyplnené nevrátila, ani sa inak k návrhu nevyjadril. Súd prvého stupňa nariadil pojednávanie na 16.01.2014 o 10:20 hod., na ktorom vec prejednal v neprítomnosti žalovaného, ktorý mal predvolanie riadne a načas doručené a svoju neúčast' neospravedlnil. Žalobca na pojednávaní prostredníctvom právnej zástupkyne poukazoval na to, že konanie má byť v zmysle Nariadenia, je v zásade písomné. Žalobca na pojednávaní trval na podanom návrhu. Súd prvého stupňa vykonal dokazovanie listinnými dokladmi založenými v spise, ako aj spisom OS Zvolen sp. zn. 28Er/1014/2010 a vyhlásil napadnutý rozsudok.

Podľa čl. 5 bod 1 Nariadenia, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiada niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

Podľa čl. 7 bod 3 Nariadenia, ak sa súdu alebo tribunálu nedoručí odpoveď dotknutej strany v lehote ustanovenej v článku 5 ods. 3 alebo 6, súd alebo tribunál vydá rozsudok o pohľadávke alebo protipohľadávke.

Podľa čl. 19 Nariadenia, pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

Podľa čl. I, § 75 zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ), vlastná zmenka obsahuje:

1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná;
2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu;
3. údaj zročnosti;
4. údaj miesta, kde sa má platiť;
5. meno toho, komu alebo na rad koho sa má platiť;
6. dátum a miesto vystavenia zmenky;
7. podpis vystaviteľa.

Podľa čl. I, § 5 ods. 1 ZŠZ, v zmenke zročnej na videnie alebo na určitý čas po videní môže vystaviteľ ustanoviť zúrokovanie zmenkovej sumy. V inej zmenke platí táto doložka za nenapísanú.

Podľa čl. I, § 5 ods. 2 ZŠZ, úrokovú mieru treba udať v zmenke; ak chýba tento údaj, platí úroková doložka za nenapísanú.

Podľa čl. I, § 5 ods. 3 ZŠZ, úrok sa počíta od dáta vystavenia zmenky, pokiaľ nie je určený iný deň.

Podľa čl. I, § 34 ods. 1 ZŠZ, zmenka na videnie je sročná pri predložení. Musí byť predložená na platenie do jedného roku od dáta vystavenia. Vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť, alebo určiť lehotu dlhšiu. Indosanti môžu tieto lehoty skrátiť.

Podľa čl. I, § 10 ZŠZ, ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne, alebo sa pri nadobúdaní zmenky prevínil hrubou nebanlivosťou.

Podľa čl. I, § 17 ZŠZ, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi, alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Podľa § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom pre tento prípad (ku dňu vystavenia zmenky), v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa § 4 ods. 7 Zák. č. 258/2001 Z. z., veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 6 veriteľom.

Podľa § 495 Občianskeho zákonníka, platnosti záväzku nebráni, ak nie je vyjadrený dôvod, na základe ktorého je dlžník povinný plniť. Veriteľ je však povinný preukázať dôvod záväzku, s výnimkou cenných papierov hromadne vydaných alebo iných cenných papierov, pre ktoré je zákonom ustanovené, že veriteľ túto povinnosť nemá.

Po zhodnotení skutočností, zistených z predloženého spisu, dospel odvolací súd k záveru, že súd prvého stupňa v konaní nepostupoval v súlade s Nariadením a príslušnými ustanoveniami OSP, upravujúcimi dokazovanie, ďalej že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Nárok žalobcu je uplatnený podľa Nariadenia, ktorým sa zaviedlo európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Podľa čl. 5 ods. 1 Nariadenia je európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu v zásade písomné a súd vec prejedná ústne len vtedy, ak to považuje za potrebné, alebo ak to navrhne niektorá zo strán. Účastníci konania ústne pojednávanie nenavrhli, žalobca v tlačive A vyslovene uviedol, že nenavrhuje nariadenie pojednávania, žalovaná sa k návrhu vôbec nevyjadřila. Súd prvého stupňa mal preto podľa čl. 5 ods. 3 a čl. 7 Nariadenia vychádzať z uplatneného nároku, teda z nároku zo zmenky a rozhodnúť bez pojednávania. Pokiaľ sa súd prvého stupňa napriek tomu rozhodol nariadiť pojednávanie z dôvodu, že nárok uplatnený žalobcom ako nárok zo zmenky mienil posúdiť právne inak, mal obom účastníkom konania zaručiť právo na spravodlivý súdny proces, na rovnosť pred zákonom a na vyjadrenie sa k dokazovaniu, ktoré súd prvého stupňa vykonal oboznámením sa s exekučným spisom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 28Er/10014/2010 vo veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava, proti žalovanému ako povinnému. Postup súdu prvého stupňa, ktorý nariadil ústne pojednávanie bez toho, aby to bol ktorýkoľvek z účastníkov konania navrhol, vykonal dokazovanie sám ex offio bez toho, aby takéto dokazovanie navrhol niektorý z účastníkov konania a skúmal spotrebiteľský vzťah, právne posúdenie ktorého nie je predmetom tohto konania, nie je podľa odvolacieho súdu správny. Ust. § 120 ods. 1 OSP síce umožňuje súdu vykonať aj iné dokazovanie než aké navrhujú účastníci konania, pokiaľ to považuje za potrebné, takéto dokazovanie však vykonáva za účelom preukázania tvrdení, ktoré účastníci v konaní uviedli. Súd však nemá nahrádzať vyjadrenia účastníkov konania.

Odvolací súd v tejto súvislosti upozorňuje, že pokiaľ aj Zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. v ust. § 4 ods. 6 v znení účinnom pre posúdenie tejto veci určoval pravidlá pre vyplnenie zabezpečovacích zmeniek, súvisiacich so spotrebiteľskými úvermi, ktoré boli podľa vtedy platnej legislatívy prípustné, porušenie týchto pravidiel nemalo za následok sankciu neplatnosti zmenky. V zmysle § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 Z. z. bolo možné zabezpečovaciu zmenku na spotrebiteľský úver vyplniť len na sumu predstavujúcu maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru, podľa § 4 ods. 7 Zákona o spotrebiteľských úveroch v prípade porušenia tejto povinnosti zodpovedal veriteľ za škodu vzniknutú spotrebiteľom, a to aj v prípade zmeny majiteľa zmenky. Ak pôvodný veriteľ zo zmenky, teda ten, na rad ktorého bola zabezpečovacia zmenka pri poskytnutí spotrebiteľského úveru vystavená, porušil povinnosti ustanovené v § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z. a zmenku postúpil indosamentom na ďalšieho nadobúdateľa, zodpovedal spotrebiteľovi za škodu, ktorá by mu týmto spôsobom vznikla. Vyplnenie zmenky v rozpore s § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z. však nespôsobuje neplatnosť zmenky ako cenného papiera.

Predmetom sporu je uplatnenie nároku žalobcu zo zmenky, pričom žalobca túto nadobudol indosamentom.

Pri posudzovaní nároku žalobcu je preto potrebné vyhodnotiť platnosť zmenky ako cenného papiera, posúdiť, či obsahuje všetky náležitosti vlastnej zmenky stanovené v § 75 a § 76 Zákona zmenkového a šekového. Súd prvého stupňa síce v odôvodnení svojho rozhodnutia zmieňuje posudzovanie platnosti žalobcom predloženej zmenky podľa ustanovení Zákona zmenkového a šekového, zmenku však z hľadiska splnenia zákonom stanovených náležitostí nevyhodnotil, z čoho je možné dospieť k názoru, že súd prvého stupňa neposúdil zmenku ako neplatnú z dôvodu, že by táto nespĺňala náležitosti vlastnej zmenky v zmysle Zákona zmenkového a šekového.

Vystavením platnej zmenky vznikne pre zmenkového dlžníka záväzok, ktorý predstavuje bezpodmienečný sľub zaplatenia zmenkovej sumy tomu, kto pri predložení zmenky bude majiteľom zmenky. Povaha zmenky ako abstraktného cenného papiera, prísne oddeleného od kauzálneho dôvodu vystavenia zmenky, je daná historickým vývojom zmenky, ktorý bol podmienený jej primárnym účelom. Zmenka sa vyvinula ako cenný papier, ktorý predstavuje pre jej aktuálneho majiteľa právo na zaplatenie sumy uvedenej na zmenke, a to od osoby, ktorá je priamym zmenkovým dlžníkom (vystaviteľ vlastnej zmenky alebo príjemca zmenky cudzej), prípadne od osôb, ktoré sú nepriamymi, tzv. regresnými zmenkovými dlžníkmi. Toto právo majiteľa zmenky musí byť nespochybniteľné a na jeho preukázanie preto stačí predloženie zmenky. Predpisy zmenkového práva v rôznych krajinách sú preto zhodné v tom, že pre vystavenie platnej zmenky musia byť dodržané veľmi prísne formálne pravidlá (vystavenie a forma cudzej zmenky je upravená v § 1 až 10 ZZŠ, zatiaľ čo základné náležitosti zmenky vlastnej sú upravené v § 75 až 78 ZZŠ), na druhej strane však uplatnenie nárokov z platnej zmenky musí

byť jednoduché a rýchle. Aj zmenkové právo obsahuje poisťku proti jeho zneužitiu majiteľom zmenky v prípade, že tento nekoná voči dlžníkovi v dobrej viere. Taká je úprava § 10 ZŠZ, ktorý umožňuje dlžníkovi napadnúť nedodržanie vyplňovacieho práva pri vydaní neúplnej zmenky, ako aj § 17, ktorý v prípade postúpenia zmenky zachováva možnosť pre dlžníka uplatniť voči majiteľovi zmenky námietky, založené na vzťahu dlžníka s prvým majiteľom zmenky. V oboch týchto prípadoch však musí dlžník tieto svoje práva uplatniť vznesením námietok a preukázaním namietaných skutočností, teda že majiteľ, ktorý si zmenku voči nemu uplatňuje, ju nadobudol zlomyseľne, alebo sa previnil hrubou neobanlivosťou, alebo pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Vo všetkých ostatných prípadoch je dlžník povinný splniť svoj bezpodmienečný sľub, že zaplatí zmenkovú sumu do rúk toho, kto predloží zmenku na platenie v čase jej splatnosti, pričom pri vystavení zmenky dlžník nemôže vedieť, kto bude jej majiteľom v čase splatnosti a musí si byť toho vedomý. Pokiaľ má dlžník obavu z následkov prípadného indosovania zmenky, môže zmenku vystaviť s doložkou „nie na rad“, následkom čoho bude táto prevoditeľná len prostredníctvom postúpenia pohľadávky, teda so zachovaním prípadných kauzálnych námietok dlžníka.

Ako bolo vyššie uvedené, ustanovenie čl. I § 10 ZZŠ má zabrániť majiteľovi zmenky, aby zneužil to, že blanko zmenka pri vystavení nebola úplne vyplnená tak, že dopíše údaje v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve. Vystavenie neúplnej zmenky predstavuje pre dlžníka vždy určitý stupeň rizika, v čase podpisania táto listina ešte nie je zmenkou, tou sa stáva, až keď sú do nej doplnené chýbajúce údaje. Vystaviteľ (v tomto prípade zmenkový dlžník) musí spolu s podpisom zmenky udeliť nadobúdateľovi nevyplnenej zmenky vyplňovacie právo. Dohoda o vyplňovacom práve nemusí byť povinne písomná, písomná forma však nepochybne chráni dlžníka lepšie pred zrejším zneužitím. Táto ochrana však nie je absolútna ani časovo ohraničená, v podstate trvá do doby, kým oprávnená osoba vyplňovacie právo nevyužije. Prevádzať je možné aj blanko zmenku (do doby vyplnenia sa prevádza spolu s dohodou o vyplnení), oprávnená osoba, teda ten, kto vyplní zmenku, nemusí byť prvým majiteľom zmenky. V momente, keď oprávnená osoba využije svoje vyplňovacie právo, stáva sa z vystavenej listiny zmenka, a na jej prevod už nie je nutné postupovať pôvodnú dohodu o vyplňovacom práve. Pokiaľ teda zmenka bola postúpená už po jej doplnení, ďalší nadobúdatelia, t. j. zmenkoví majitelia sa ani nemajú ako dozvedieť, že zmenka, ktorú nadobudli indosáciou, bola pôvodne vydaná ako neúplná, že ju niektorý z jej predchádzajúcich majiteľov vyplnil a akým spôsobom to urobil. Pokiaľ je zmenka vyplnená v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve, dlžník to musí namietnuť a následne uniesť aj dôkazné bremeno, že majiteľ zmenky, ktorý zmenku predkladá a uplatňuje si práva z nej, nadobudol ju zlomyseľne alebo sa pri jej nadobúdaní previnil hrubou neobanlivosťou. V každom prípade pri uplatnení práv zo zmenky zaťažuje povinnosť vznášať námietky týkajúce sa prípadného porušovania vyplňovacieho práva ku zmenke, resp. akékoľvek iné námietky súvisiace so zmenkou, výlučne zmenkového dlžníka. Súd pri uplatnení nárokov zo zmenky iba vyhodnotí, či zmenka má všetky náležitosti predpísané pre určený typ zmenky zákonom, zo zákona nevyplýva súdu oprávnenie vznášať námietky voči zmenke z úradnej povinnosti. Ako už bolo uvedené, žalovaný v konaní bol nečinný, nevzniesol proti zmenke žiadne námietky.

Odvolací súd po preskúmaní fotokópie zmenky nachádzajúcej sa v spise konštatuje, že žalobcom predložená zmenka je zmenkou, ktorá v zmysle cit. článku I § 75 ZŠZ obsahuje všetky predpísané náležitosti vlastnej zmenky.

Na základe uvedených záverov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa pre procesné pochybenia a nesprávne právne hodnotenie podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) OSP zrušil a podľa § 221 ods. 2 OSP mu vec vrátil na ďalšie konanie.

Súd prvého stupňa bude v ďalšom konaní procesne postupovať v zmysle Nariadenia a z hľadiska hmotného práva bude postupovať pri posudzovaní oprávnenosti nároku žalobcu podľa príslušných ustanovení Zákona zmenkového a šekového, pričom nebude nahrádzať procesnú aktivitu žiadnej zo sporových strán.

Podľa § 224 ods. 3 OSP súd prvého stupňa rozhodne v novom rozhodnutí aj o náhrade trov odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.